

at den stillede Dpfordring ikke egnede sig til at efterkommes, saaledes har Rigsdagen ikke senere gjentaget den, hvad naturligen synes at maatte opfattes som en stiltiende Billigelse af, at der ikke er blevet givet den Følge. End ikke i Sessionen 1860—61, da der af Dagsordenen af 1856 blev udtaget til særskilt Behandling de tvende Punkter, som derfra ere komne ind i Loven af 19de Februar 1861, fandt Rigsdagen nogen Anledning til paany at bringe den ommeldte, forbigaaede Deel af Dagsordenen igjen i Erindring, og senere er der ikke forend ved det nærværende Lovforslag fra nogen Side reist Begjæring om hiin i saa lang Tid aldeles forladte Tankes Gjennemførelse.

Efter Udvalgsfleertallets Mening har der ogsaa været den fuldeste Føie til at lade denne Tanke ligge. Det behøver ikke nogen Udvikling, at — med enkelte, paa særegne Bestemmelser for visse Godser beroende, sjældne Undtagelser — har Fæsteren ikke nogen anden Ret til sit Fæstested end den, som flyder af Fæstecontracten, og navnlig ikke nogen Medveiendomsret, i Kraft af hvilken en større eller mindre Deel af Stedets Værdi, ogsaa efterat Fæstecontracten er udløben, skulde kunne betragtes som ham eller hans Bo tilhørende. S. Virkeligheden er dette ikke modsagt af Noget. Aabenbart sigtede det til Anerkjendelsen heraf, at Dagsordenen af 1856 opstillede den Fordring, at den Kvotapart af Fæstestedets Værdi, som den vilde have Fæsterens Efterladte tillagt, ikke skulde tilflyde disse directe, men først gaae ind i Statskassen, og ganske det samme Standpunkt er fastholdt ved det nærværende Lovforslag, hvis Stiller ogsaa i sin Motivering bestemt har forvaret sig imod, at det skulde være hans Hensigt at paastaae, at Fæsteren havde nogen Ret til den Kvotapart, som efter Forslaget skal indbetales i Statskassen for af denne at udbetales Fæsterens Efterladte. Men at Statskassen gjøres til Mellemed ved den foreslaaede Udbetaling, kan ikke forandre selve Udbetalingens Karakter. Det maa erkjendes, at efter den gjældende Ret kan Godseieren, naar Fæstecontracten er udløben, ved Anvendelsen af den samme Fremgangsmaade, som Lovforslaget kræver an-

vendt, tilegne sig den hele Værdi, som Lovforslaget kun vil lade tilflyde ham med et Fradrag, og efter vor Mening kan det da ikke bestrides, at Lovforslaget i Virkeligheden gaar ud paa at paalægge en Eier at afstaae en Deel af sin Eiendoms Værdi til en Anden, der ikke er Eier, og det uden at der af denne gives ham noget Vedderlag for Afstaaelsen; men et saadant Paalæg maa vi ansee for utilstedeligt. Almeenvellet kan kræve Lovbestemmelser, der indskrænke Eierens frie Naadighed med Hensyn til Brugen af hans Jord; det kan efter Omstændighederne kræve Bestemmelser, der ordne Jordsfordelingen og sætte Grændser for Størrelsen af de Jordbanta, der tør samles paa Enkeltes Hænder; men Almeenvellet kan ikke kræve, at en gennem Jordsalg fremkommen Capital overføres fra den, hvem den tilhører, til en Anden, hvem den ikke tilhører; tværtimod maa Almeenvellet siges at fordrø, at det anerkjendes som en uantastelig Grundsætning, at en saadan Overførelse ikke tør gennemføres ved Tvang. Det er muligt, at flere Godseiere vilde finde, at de med de Principer, som de følge ved deres Godsbestyrelse, ikke vilde lide noget pecuniært Tab ved at gaae over til Anvendelsen af den Fremgangsmaade, som Lovforslaget vil paabyde, navnlig hvis der samtidig indførtes en saadan større Frihed i Benyttelsen af Jorden, som Regjeringen eventuelt har anbefalet; men dette forandrer efter vor Anskuelse ikke Sagen, selv ikke for disse Godseieres Vedkommende, og fra det her behandlede Standpunkt kan en Wendring i Lovforslaget i den af Regjeringen anbefalede Retning, affeet fra hvad der i andre Henseender derimod lader sig indvende, formentlig saa meget mindre ansees som en væsentlig Forbedring af Forslaget, som det ganske vist kun er en Deel af Godseierne, der vilde kunne have nogen Fordeel af den paatænkte større Frihed i Jordbenyttelsen, medens der vilde være Mange, for hvem denne Frihed ikke vilde være af den mindste Interesse.

Efter Udvalgsfleertallets Dpfattelse indeholder den anførte Retstbetragtning en i og for sig afgjørende Grund imod Lovforslagets Vedtagelse; men der er nogle andre Betragtninger, som vi finde os opfordrede til endnu